

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/15/2025
Identifikačné číslo spisu: 6123327362
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Valentová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6123327362.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Pokoj v duši n.o., Považská Bystrica, Kuzmányho 903/3, IČO: 45732264, zastúpeného spoločnosťou ARIES LEGAL s.r.o., Bratislava, Skalná 7622/9, IČO: 54726417, proti žalovanej proti žalovanej Obci Sverepec, Sverepec 215, IČO: 00692263, zastúpenej spoločnosťou LEGAL POINT s.r.o., Považská Bystrica, Nemocničná 979, IČO: 47253495, o zaplatenie 3.741,24 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 82C/57/2023, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 14. augusta 2024 sp. zn. 5Co/65/2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo 14. augusta 2024 sp. zn. 5Co/65/2024 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Trenčín z 24. septembra 2024 č. k. 82C/57/2023 - 197 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 16. mája 2024 sp. zn. 82C/57/2023 výrokom I. žalobu zamietol; výrokom II. žalovanej priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca sa podanou žalobou voči žalovanej domáhal zaplatenia sumy 3.741,24 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 3.741,24 eura od 01. marca 2023 do zaplatenia a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v sume 40 eur. Podľa jeho zistení žalobca je právnická osoba - neverejný poskytovateľ sociálnej služby, ktorý poskytuje sociálnu službu bez cieľa dosiahnuť zisk v zariadení pre seniorov H. v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Žalovaná je právnická osoba, obec - samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý je ustanovený zákonom, samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými príjmami.

1.2. Sporným podľa prvoinštančného súdu zostalo, či pre poskytovanie finančného príspevku na

prevádzku poskytovanej sociálnej služby zo strany žalovanej obce pre žalobcu je nevyhnutná existencia písomnej zmluvy medzi žalovanou a žalobcom o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby a následne tiež samotná výška finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby. Tu súd uviedol, že základnými podmienkami, na ktoré sa viaže povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, sú: poskytovanie sociálnej služby neverejným poskytovateľom sociálnej služby vo verejnom záujme podľa § 75 ods. 9 a 10 zákona o sociálnych službách (poskytovanie sociálnej služby prijímateľovi na ňu odkázanému), ďalej neposkytovanie sociálnej služby s cieľom dosiahnuť zisk (§ 75 ods. 1 s poukazom na § 64 ods. 12 zákona o sociálnych službách), písomná žiadosť neverejného poskytovateľa sociálnej služby o poskytnutie finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby (§ 75 ods. 11 zákona o sociálnych službách), ktorej prílohou sú písomné zmluvy o poskytovaní sociálnej služby medzi poskytovateľom a prijímateľom (§ 74 ods. 2 zákona o sociálnych službách), alebo zoznam osôb, ktorým sa sociálna služba poskytuje, ak sa písomná zmluva neuzatvára (§ 75 ods. 5 zákona o sociálnych službách), uzatvorená písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby (§ 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách). Podľa názoru súdu, pokiaľ niektorá z vyššie uvedených podmienok splnená nie je, povinnosť obce poskytnúť finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk nevzniká.

1.3. Základnou podmienkou, na ktorú sa viaže povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, je podľa súdu prvej inštancie písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby uzatvorená medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby (§ 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách). Keďže bolo nesporne preukázané, že medzi žalovanou obcou a žalobcom ako neverejným poskytovateľom sociálnej služby nebola uzatvorená písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, žalovanej obci doposiaľ nevznikla žalovaná povinnosť. Povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby vzniká najskôr až uzatvorením zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, k uzatvoreniu ktorej dôjde po splnení zákonných podmienok, a až v prípade, ak to dovoľujú rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti. Nakoľko bez zmluvy nevznikol záväzkový vzťah medzi žalovanou obcou a žalobcom ako poskytovateľom sociálnej služby, neexistuje teda povinnosť obce plniť.

1.4. Súd prvej inštancie tiež uviedol, že žalobcovi nie je možné priznať žalovanú sumu ani titulom bezdôvodného obohatenia. Z vykonaného dokazovania (konkrétne zo zmluvy o poskytovaní sociálnych služieb) je zrejmé, že žalobca poskytuje plnenie spočívajúce najmä v poskytovaní ubytovania, stravovania, upratovania, prania, žehlenia, pomoci pri odkázanosti, sociálnej rehabilitácie, sociálneho poradenstva a ošetrovateľskej starostlivosti. Vzhľadom na povahu týchto plnení je však zrejmé, že ak by aj tieto plnenia získané bez právneho dôvodu alebo na základe neplatného právneho úkonu alebo z právneho dôvodu, ktorý odpadol alebo z nepoctivých zdrojov (viď § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka), bezdôvodne by sa mohla obohatiť iba tá fyzická osoba, ktorej boli tieto plnenia reálne poskytnuté - v žiadnom prípade sa však poskytnutím týchto plnení nemohla obohatiť právnická osoba obec Sverepec. Do úvahy pritom neprichádza ani bezdôvodné obohatenie v zmysle § 454 Občianskeho zákonníka - a to z dôvodu, že v tomto prípade ide o situácie, keď napriek tomu, že obohatený má určitú právnu povinnosť (viď slovné spojenie „...čo podľa práva mal plniť sám.“), túto nesplní a namiesto neho ju splní tretia osoba. Keďže však v súdnej veci žalovanej právna povinnosť platiť finančný príspevok nevznikla - a to vzhľadom na neuzatvorenie príslušnej zmluvy so žalobcom, táto sa nemohla bezdôvodne obohatiť tým, že by finančný príspevok zaplatil niekto iný. Žalovaná nie je povinná svojim (a to ani odkázaným) obyvateľom poskytovať ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, pomoc pri odkázanosti, sociálnu rehabilitáciu, sociálne poradenstvo a ošetrovateľskú starostlivosť a teda táto sa nemohla bezdôvodne obohatiť v dôsledku toho, že tieto plnenia obyvateľke žalovanej poskytol žalobca. Súd nesúhlasil s argumentom žalobcu, že keďže žalovaná zámerne zmarila uzatvorenie zmluvy, právny úkon sa stal nepodmiernený. Ustanovenie § 36 Občianskeho zákonníka je totiž možné aplikovať iba v tých v prípadoch, ak strany v právnom úkone viažu vznik, zmenu alebo zánik práva na splnenie podmienky - v súdnej veci však medzi stranami žiadny platný právny úkon neexistuje, a teda ani nie je

možné naň aplikovať § 36 ods. 3 Občianskeho zákonníka. S ohľadom na neexistenciu písomnej zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby medzi žalovanou obcou a žalobcom ako neverejným poskytovateľom sociálnej služby, súd žalobu ako nedôvodnú zamietol, bez potreby sa ďalej zaoberať námietkami žalovanej ohľadom výšky finančného príspevku.

1.5. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalovaná mala plný úspech, súd jej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník s poukazom na § 262 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu, rozsudkom zo 14. augusta 2024 sp. zn. 5Co/65/2024 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; a určil, že žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí dôvodil, že z ustanovení § 75 ods. 1, 5, 9, 10, 11 a 14 zákona o sociálnych službách jednoznačne vyplýva, že zákonná povinnosť obce povinná poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby nie je absolútne nepodmienená, ako sa mylne domnieva žalobca, naopak, zákon ustanovuje celý rad zákonných podmienok, na ktoré sa viaže povinnosť obce (žalovanej) poskytovať daný finančný príspevok žalobcovi, neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby. Ide o podmienky neposkytovania sociálnej služby poskytovateľom s cieľom dosiahnuť zisk a poskytovanie konkrétnej v zákone definovanej sociálnej služby (§ 75 ods. 1 zákona o sociálnych službách); poskytovanie sociálnej služby poskytovateľom vo verejnom záujme (§ 75 ods. 9, 10 zákona o sociálnych službách); písomná žiadosť poskytovateľa o poskytnutie finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby (§ 75 ods. 11 zákona o sociálnych službách), doručenie zmlúv o poskytovaní sociálnej služby (uzavreté medzi poskytovateľom a fyzickými osobami, ktorým službu poskytuje) alebo zoznamu osôb, ktorým sociálnu službu poskytuje, ak nie je povinný uzatvoriť písomnú zmluvu o poskytovaní sociálnej služby (§ 75 ods. 5 zákona o sociálnych službách) a neposlednom rade i podmienku písomnej zmluvy o poskytovaní tohto finančného príspevku uzavretú medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby.

2.2. Správny bol podľa odvolacieho súdu potom právny záver súdu prvej inštancie, že pokiaľ niektorá z vyššie uvedených podmienok splnená nie je, povinnosť obce poskytnúť finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, nevzniká. Keďže povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby vzniká podľa § 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách najskôr až uzatvorením zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, záveru súdu prvej inštancie, že žalovanej obci doposiaľ nevznikla žalobcom uplatnená povinnosť poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, niet čo vytknúť. Tento právny názor súdu prvej inštancie plne zodpovedá i súdnej praxi najvyšších súdnych autorít, ktorú je nevyhnuté pri rozhodovaní rešpektovať v zmysle čl. 2 ods. 2 CSP, a to rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1KO/8/2020 zo dňa 08. septembra 2020, v ktorom najvyšší súd konštatuje, že ustanovenie § 75 ods. 14 zákona č. 448/2008 Z. z. potvrdzuje nedostatok právomoci správneho súdu, keď finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby sa poskytuje na základe písomnej zmluvy. Žalobcom citované texty právnej teórie taktiež nie sú s uvedeným v rozpore, keď z nich vyplýva v tomto ohľade len to, že novela zákona vypustila podmieňovanie poskytovania príspevku predchádzajúcim objednaním sociálnej služby alebo požiadaním o sociálnu službu neverejného poskytovateľa zo strany obce/VÚC, čo v konaní sporné nebolo.

2.3. Odvolací súd ďalej argumentoval, že pokiaľ má odvolateľ za to, že súd prvej inštancie nezohľadnil pri svojom rozhodovaní rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Cob/46/2017, ale svoje rozhodnutie podoprel judikatúrou (rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 32Cob/9/2022 zo dňa 29. novembra 2022), z ktorej len selektívne vybral zo znenia rozhodnutia „argumentáciu, ktorá sa mu nápadne hodí na dokreslenie ním prezentovaného nesprávneho právneho posúdenia vecí“, hoci sám priznáva, že predmetné rozhodnutie vychádza z právnej úpravy účinnej do 31. 12. 2021, odvolací súd v prvom rade uvádza, že právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky. Pre úplnosť odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že odvolacia argumentácia žalobcu, týkajúca sa toho, že ak by aj uzavretie písomnej

zmluvy podľa § 75 ods. 14 zákona č. 448/2008 Z. z. malo predstavovať akúsi domnelú odkladaciu podmienku vzniku nároku žalobcu, podľa § 36 ods. 3 Občianskeho zákonníka platí, že ak účastník, ktorému je nespĺnenie podmienky na prospech, jej splnenie zámerne zmarí (zmluvu so žalobcom neuzavrie), stane sa právny úkon nepodmieneným s tým, že v konaní je nesporné, že žalovaná odmietla uzavrieť so žalobcom písomnú zmluvu podľa § 75 ods. 14 zákona č. 448/2008 Z. z., neuzavretie tejto zmluvy je mu na prospech a povinnosť obce poskytnúť mu finančný príspevok je potom nepodmienená, je nesprávna. Podmienky v zmysle § 36 Občianskeho zákonníka sa môžu stať obsahom právneho úkonu v prípade, keď to zákon výslovne nevylučuje. Patria k náhodilým zložkám právneho úkonu a ich zmyslom je urobiť účinky alebo následky právneho úkonu závislými od určitej právnej skutočnosti. Pre podmienky je charakteristické, že sú to neznáme (účastníkom právneho úkonu), budúce, možné, dovolené a zároveň neisté právne skutočnosti. Podmienka uzavretia písomnej zmluvy medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby stanovená v § 75 ods. 14 nemá charakter takejto súkromnoprávnej podmienky, dojednanej stranami v rámci ich právneho úkonu podľa § 36 Občianskeho zákonníka, ale ide o zákonný predpoklad vzniku nároku žalobcu (naviac vyplývajúci z normy verejného práva). Pokiaľ žalobca v odvolacom konaní žiadal, aby súd nárok posúdil podľa § 451 Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení, nakoľko žalovaná odmietla uzavrieť zmluvu a poskytnúť finančný príspevok napriek tomu, že jeho poskytnutie jej ukladá § 75 ods. 1 ako obligatórnu povinnosť, tieto peniaze neposkytla a nechala si ich, odvolací súd uvádza, že podstatou bezdôvodného obohatenia je zákonom stanovená povinnosť toho, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, toto obohatenie vydať tomu, na koho úkor bol predmet bezdôvodného obohatenia získaný (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V konaní nebolo vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti preukázané, že obec porušila akúkoľvek povinnosť, v dôsledku ktorej by vznikla žalobcovi ujma, žalobca nepreukázal výšku ujmy, preto nemožno akceptovať ani nárok žalobcu odvodzovaný z titulu bezdôvodného obohatenia. Vzhľadom na vyššie uvedené teda súd prvej inštancie v predmetnej veci z výsledkov dokazovania vyvodil správny skutkový záver, na ktorý aplikoval správnu právnu úpravu, preto odvolací súd nepovažoval námietky žalobcu za opodstatnené a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

2.4. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnej žalovanej odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolateľ uvádza, že v odvolaní uviedol niekoľko podstatných argumentov, ktorými odôvodňoval zmätočnosť, arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť konania súdu prvej inštancie, na základe ktorého dospel súd prvej inštancie vo svojom rozsudku k nesprávnym právnym záverom. V odvolaní zdôraznil, že súd prvej inštancie existenciu nároku posudzoval s poukazom na rozpočtové možnosti obce (žalovaného), ktoré však v konaní neboli zo strany žalovaného žiadnym spôsobom ani len tvrdené, nieto ešte preukázané schváleným rozpočtom obce žalovaného. Dovolateľ akcentoval, že argumentácia súdu prvej inštancie týkajúca sa povinnosti obce zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby (bod 52 odôvodnenia prvoinštančného rozsudku), je povinnosťou, ktorá nie je predmetom uvedeného sporového konania, čo spôsobuje arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť a zmätočnosť napadnutého rozhodnutia. Navyše svedčí nesprávnemu výkladu a aplikácii § 8 ods. 6 zákona č. 448/2008 Z. z., ktorý pojednáva o žiadateľoch, ktorým ešte nie je poskytovaná sociálna služba, ale sú len žiadateľmi o poskytnutie sociálnej služby, ktorú im musí obec zabezpečiť na základe vopred stanovených kritérií vedenia poradia uspokojovania žiadostí. Predmetné kritériá určujú uspokojovanie žiadosti pri ešte neumiestnených žiadateľoch. Preto musí mať obec vopred stanovené kritériá na vyhovie tejto žiadosti, a tejto žiadosti musí vyhovieť. Nemôže sa teda zbaviť tejto povinnosti zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby svojou nečinnosťou. Neobstojí preto argumentácia súdu prvej inštancie, že „...len v prípade, ak to obci dovoľujú rozpočtové a iné okolnosti, môže poskytnúť fyzickej osobe sociálnu službu alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby a súčasne aj uzatvoriť zmluvu o poskytovaní tohto finančného príspevku s neverejným poskytovateľom sociálnej služby.“. Rozpočtové a „iné“ mu neznáme okolnosti tak majú vplyv na posudzovanie žiadosti o poskytovanie sociálnej služby odkázaných osôb, ktorým nie je v čase podania žiadosti o poskytovanie finančného príspevku poskytovaná sociálna starostlivosť, čo nie je prejednávané

prípade.

3.2. Žalobca ďalej namietal, že ani odvolací súd v napadnutom rozhodnutí, žiadnym spôsobom nereflektuje na rozdielnu povinnosť uloženú obci v § 75 ods. 1 a ods. 5 zákona č. 448/2008 Z. z. (porov. bod 10 odôvodnenia rozhodnutie odvolacieho súdu, kedy podľa názoru odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie § 75 ods. 5 tvorí podmienku pre vznik nároku žalobcu podľa § 75 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z.). Odvolací súd a ani súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nevysvetlil akými úvahami sa spravoval pri výklade predmetných ustanovení § 75 ods. 1 a ods. 5 cit. zákona, najmä ak ich nesprávny výklad v priebehu konania namietal.

3.3. Žalobca rovnako namietal, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1KO/8/2022 zo dňa 08. septembra 2020 nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, vo vzťahu k prejednávanej predbežnej otázke, t. j. existencie potreby uzavretia zmluvy na vznik povinnosti obce poskytovať finančný príspevok podľa § 75 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. V predmetnom rozhodnutí sa najvyšší súd žiadnym spôsobom nevyjadril v rámci právneho posúdenia k obsahu a účelu § 75 ods. 14 zákona č. 448/2008 Z. z. a povahe zmluvy, či potrebe jej uzavretia, v tom ktorom prípade. Riešil výlučne kompetenciu správneho súdu rozhodovať a v rámci odôvodnenia iba citoval predmetné ustanovenie § 75 ods. 14, z ktorého mal za to, že predmetné konanie v ním posudzovanom spore nemôže byť predmetom prieskumu správneho súdu a ide o súkromnoprávny spor.

3.4. Podľa dovolateľa súd prvej inštancie a ani odvolací súd v napadnutom rozhodnutí však žiadnym spôsobom neriešili výklad (gramatický, logický, súdny, odborný) predmetného § 75 zákona č. 448/2008 Z. z., ale výlučne z dikcie znenia jeho § 75 ods. 14 dospeli k záveru, že pre účely splnenia zákonom uloženou obligatórnej povinnosti obce je potrebné uzatvorenie písomnej zmluvy. Tak súd prvej inštancie ako ani odvolací súd žiadnym spôsobom nerozlišili medzi jednotlivými povinnosťami, ktoré sú predmetným ustanovením (§ 75 zákona č. 448/2008 Z. z.) uložené (obligatórne, fakultatívne) a komu sú tieto povinnosti uložené (obec, VÚC - štátne orgány) a kedy ide o povinnosť plniť finančný príspevok zo strany povinného subjektu a kedy o možnosť poskytnúť finančný príspevok. Súd prvej inštancie a odvolací súd tak bez zohľadnenia akýchkoľvek relevantných skutočností a bez toho, aby aplikovali relevantné ustanovenia zákona č. 448/2008 Z. z. v znení novely zákona č. 484/2021 Z. z. a tieto ustanovenia vyložili v súlade s judikatúrou napr. rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 5Cob/46/2017 (o ktorom bez ďalšieho zdôvodnenia odvolací súd arbitrárne uviedol, že ho nie je možné aplikovať), alternatívne poskytol výklad, pre ktorý vníma toto rozhodnutie ako nesprávne, dospel bez ďalšieho zdôvodnenia, že nárok žalobcu vzniká na základe zmluvy.

3.5. V ďalšom dovolateľ podal vlastný výklad ustanovení zákona č. 448/2008 Z. z. rozhodných pre prejednanú právnu vec a dovolaciemu súdu navrhol, aby zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobca si zároveň uplatnil voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že zotrváva na svojich stanoviskách podaných v priebehu konania a je toho názoru, že prvoinštančný a odvolací súd zaujali pri rozhodovaní správne právne stanoviská a preto podané dovolanie nie je dôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné, a to z nasledujúcich dôvodov:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou

dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. Pretože dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), a či je zachované právo dovolateľa na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (a inak aj podľa ďalších písmen rovnakého paragrafu) nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k takejto procesnej vade skutočne došlo (v tejto súvislosti porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017 a 8Cdo/73/2017). Úlohou odvolacieho súdu aj v tomto prípade bolo preto preskúmať opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní (primárne pred odvolacím súdom, sekundárne potom pred súdom prvej inštancie) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Žalovaný videl nesprávny procesný postup na ujmu svojich práv na spravodlivý proces v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom riadne nevysvetlil prečo zákonom uložená povinnosť podľa § 75 ods. 1 zákona o sociálnych službách je a musí byť podmienená existenciou zmluvného vzťahu, argumentujúc pritom rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 1KO/8/2022, ktoré nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax..

11. Podľa § 387 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (odsek 2); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (odsek 3).

12. Jedným zo záverov už dostatočne stabilizovanej judikatúry odvolacieho súdu je aj ten, že možnosť plného stotožnenia sa odvolacieho súdu s odôvodnením ním preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie a s obmedzením sa na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (ako

pravidlo) a súvisiaca možnosť doplnenia (odvolacím súdom) na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalších dôvodov (tu možnosť majúca obvykle skôr povahu výnimky z pravidla, ktorej uplatnenie prichádza do úvahy podľa toho, aký argumentačný priestor súd prvej inštancie úplnosťou svojej argumentácie odvolaciemu súdu ponechá, resp. vytvorí) sú síce súčasťou úpravy slovenského civilného procesu už pred čias nadobudnutia účinnosti CSP (tu pre prípad záujmu porovnaj § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení, platného a účinného do 30. júna 2016 vrátane), v rámci rekodifikácie však zákonodarca do textu zákona výslovne vniesol aj to, čo už v skoršom čase bolo možné (a tiež nutné) vyvodit' z logiky úpravy a jej účelu a čoho podstatu možno vyjadriť tak, že možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom nezbavuje odvolací súd povinnosti hoc aj len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania (prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie, ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, alebo aspoň objektívne zrozumiteľne vysvetlil, prečo bola bez právneho významu a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejmi, prečo spôsob nazerania na problém neboli spôsobilé ovplyvniť. Tým samozrejme nie je (a ani nemôže byť) myslené, že odvolateľovi musí byť dané za pravdu, ale že musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument.

13. I vzhľadom na uvedené v predchádzajúcom bode, je si dôležité uvedomiť, že i keď v prípadoch stotožnenia sa odvolacieho súdu s odôvodnením ním preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie s obmedzením sa na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia stačí, ak odvolací súd v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, keď späťnosť potvrdzovaného a potvrdzujúceho rozsudku vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu a rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie; ak sa odvolací súd rozhodne ísť touto cestou, vedome tým preberá zodpovednosť i za kvalitu argumentácie súdu prvej inštancie (t. j. či v prípadnom dovolacom konaní obstojí ako ním potvrdené rozhodnutie, tak i ním samým doplnené dôvody).

14. V danom prípade odvolací súd v rozsudku konštatoval, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktoré viedli k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby žalobcov, z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukázal v zmysle § 387 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k odvolacej argumentácii žalobcu týkajúcej sa vyriešenia nutnosti uzatvorenia zmluvy o povinnosti žalovanej platiť finančný príspevok na prevádzku poskytovanej služby v prospech žalobcu konštatoval, že zo znenia § 75 ods. 14 zákona č. 448/2008 Z. z. vyplýva poskytnutie uvedeného finančného príspevku na základe a najskôr odo dňa uzavretia písomnej zmluvy o jeho poskytovaní, preto bez jej uzavretia treba žalobu zamietnuť. V dovolaní žalobca tvrdil, že konštatovanie odvolacieho súdu o tom, že ide o spornú otázku vyplývajúcu zo spisu súdu prvej inštancie je v rozpore s obsahom odvolania, v ktorom poprel skutkové zistenia súdu prvej inštancie týkajúce sa rozpočtových možností obce. Dovolací súd zistil, že súd prvej inštancie v odseku 52. svojho rozsudku vychádzal z § 8 ods. 6 zák. č. 448/2008 Z. z. zákona o sociálnych službách a z dôvodovej správy k jeho novelizácii zákonom č. 484/2021 Z. z. a dospel k záveru, že len v prípade, ak to obci dovoľujú rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti, môže poskytnúť fyzickej osobe sociálnu službu alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby a súčasne uzatvoriť zmluvu o poskytnutí tohto finančného príspevku s neverejným poskytovateľom sociálnej služby. Uzavrel, že povinnosť poskytovať uvedený finančný príspevok sa zakladá zmluvou, k uzatvoreniu ktorej dôjde po splnení zákonných podmienok a až v prípade, ak to dovoľujú rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti. Bez zmluvy nevznikol záväzkový vzťah medzi obcou a poskytovateľom sociálnej služby, neexistuje teda povinnosť obce plniť a podaná žaloba je nedôvodná. Súd prvej inštancie teda podľa tohto odôvodnenia dospel k záveru, že pre poskytnutie finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby sa vyžaduje uzatvorenie zmluvy medzi

obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby, ale len vtedy, ak poskytnutie tohto príspevku dovoľovali rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti. Súd prvej inštancie zamerajúc sa na to, že zmluva medzi žalobcom a žalovanou nebola uzavretá ale nezdôvodnil, či niektorá strana sporu namietala nenaplnenie uvedeného predpokladu, teda že rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti v posudzovanom spore uzavretie zmluvy (ne)umožňovali, a ak takáto námietka bola vznesená, či a aké dokazovanie v tomto smere bolo vykonané a ako boli dôkazy vyhodnotené. Z odôvodnenia jeho rozsudku vyplýva len to, že súd prvej inštancie svoje zamietavé rozhodnutie nezaložil na konštatovaní, že v konaní bolo zistené, že rozpočet žalovanej neumožňoval žalobcovi príspevok platiť, ale na nepreukázaní splnenia zákonnej podmienky pre vznik povinnosti plniť - existencie písomnej zmluvy o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby medzi stranami sporu v zmysle § 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách - zo strany žalobcu, čo nie je možné považovať za relevantné stanovisko (skôr za vyhnutie sa odpovedi).

15. Odvolací súd zvoleným procesným postupom vedome prebral zodpovednosť za kvalitu argumentácie súdu prvej inštancie, ktorá ale neobsahovala adresné stanovisko k námietkam žalovanej z odvolania a ani odvolací súd nezrejmlil v napadnutom rozhodnutí, prečo relevantná argumentácia žalovanej z odvolania bola bez právneho významu a prečo spôsob nazerania na problém odvolateľkou nebol spôsobilý ovplyvniť konečné rozhodnutie vo veci. Namiesto toho odvolací súd, navyše za stavu existencie odlišných rozhodnutí odvolacieho súdu v identickej veci, na čo bol odvolateľkou upozornený, a z čoho mu potom vyplývala povinnosť sa s danou situáciou v napadnutom rozsudku argumentačne vysporiadať, iba konštatoval, že právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky.

16. Najvyšší súd v danej súvislosti tiež zdôrazňuje samotný „princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia“, čo znamená, že „účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje princíp právnej istoty a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých veciach. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 Civilného sporového poriadku), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal.“ (III. ÚS 275/2018).

17. Uvedené preto vylučovalo akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že spomínaný postup odvolacieho súdu mal za následok zaťaženie konania (pred odvolacím súdom) tvrdenou tzv. zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f) CSP. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolaciami tvrdeniami, ktoré nejde (bez ďalšieho) označiť za nepodstatné, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu ním do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

18. Najvyššiemu súdu za opísaného stavu vecí preto neostávalo iné, než podľa § 449 ods. 1 v spojení s § 439 písm. a) a § 450 CSP rozhodnúť spôsobom uvedeným vo výroku tohto jeho uznesenia (t. j. zrušiť rozsudok odvolacieho súdu, ktorým došlo k potvrdeniu prvoinštančného rozsudku, ako aj v časti trov konania - a vrátením mu veci na ďalšie konanie, keďže v prípade dovolateľom opodstatnene vytýkanou vadou podľa § 420 písm. f) CSP konanie zaťažil práve odvolací súd a náprava vzniknutého stavu zrušením len jeho rozhodnutia sa zatiaľ javila postačujúcou).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

20. Dovolací súd zrušil nielen rozsudok odvolacieho súdu, ale aj súvisiace uznesenie súdu prvej inštancie z 24. septembra 2024 č. k. 82C/57/2023-197 o určení výšky náhrady trov konania, ktoré izolovane existujúce (bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej a bez právoplatného rozhodnutia o náhrade trov konania) neobstojí. Dovolací súd je totiž podľa § 439 písm. a) CSP viazaný rozsahom dovolania okrem prípadov, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý. Výrokom závislým od rozhodnutia o napadnutom výroku je taký výrok, ktorého obsah je viazaný na iný výrok s tým, že sám osebe neobstojí, pokiaľ by tento iný výrok odpadol alebo bol zmenený. O samotnej výške náhrady trov konania bude preto v posudzovanej veci znova rozhodnuté v ďalšom konaní, a to po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

21. Nad rámec uvedeného dovolací súd dáva stranám sporu aj súdom nižších inštancií do pozornosti, že pristúpil k meritórnemu posúdeniu obdobného sporu v konaní vedenom pod sp. zn. 3Cdo/121/2024, v ktorom dňa 16. februára 2026 vydal rozhodnutie.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.